

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Γ' ΤΑΞΗ ΕΠΑΛ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΑΠΟ ΤΟΝ 20ό ΣΤΟΝ 21ο ΑΙΩΝΑ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

A3. (μονάδες 25)

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Θετικά αξιολογούνται:

- Ένας πετυχημένος, περιεκτικός και ελκυστικός τίτλος.
- Αφόρμηση από την επικαιρότητα στον πρόλογο (σχετικές έρευνες).
- Η κατάλληλη τεκμηρίωση.
Λόγω της δημοσίευσης του άρθρου σε νεανική ιστοσελίδα, αλλά και λόγω της θεματολογίας του, αξιολογούνται θετικά και:
- η ισορροπημένη αξιοποίηση της αναφορικής γλωσσικής λειτουργίας, της συγκινησιακής διάστασης της γλώσσας ή και της νεανικής ιδιολέκτου,
- η αμεσότητα στον λόγο σε ορισμένα σημεία.

Αρνητικά αξιολογούνται:

- Η απουσία τίτλου ή ένας μακροσκελής ή ασαφής τίτλος.
- Ένας γενικόλογος πρόλογος.
- Η πληθώρα παραδειγμάτων και η έλλειψη τεκμηρίωσης.
- Η έντονη προφορικότητα στον λόγο.

Ενδεικτικοί άξονες της απάντησης:

Ο/Η μαθητής/-τρια αναμένεται να αντλήσει από το κείμενο όσα στοιχεία αφορούν στα ζητούμενα και θεωρεί αξιοσημείωτα, για να πλαισιώσει τις προσωπικές του/της απόψεις.

Επιπτώσεις του καταναλωτισμού:

- Ψυχική φθορά και ανελευθερία των ατόμων, γιατί καλλιεργεί την αδιάκοπη επιθυμία για απόκτηση αγαθών και το άγχος της καταξίωσης μέσω αυτών.
- Ηθική αλλοτρίωση, μιας και ο άνθρωπος καθίσταται φιλοχρήματος, κυνικός και εγωιστής.
- Αδιαφορία για τα πνευματικά αγαθά, τα οποία απαξιώνονται και παραμελούνται.

- Συχνά ωθεί τα άτομα σε παραβατική συμπεριφορά, προκειμένου να καλύψουν τις επίπλαστες καταναλωτικές τους ανάγκες.
- Υπονομεύονται τόσο η έννοια της συλλογικής συνείδησης, όσο και της κοινωνικής αλληλεγγύης, καθώς καλλιεργούνται έντονα ο ατομικισμός και ο ανταγωνισμός.
- Οι άνθρωποι αδιαφορούν για τα κοινά, γιατί επιδιώκουν να ζήσουν όπως επιτάσσει ο καταναλωτισμός, δηλαδή χωρίς ιδανικά και ιδεολογίες.
- Ο συγκεκριμένος τρόπος ζωής οδηγεί σε υποβάθμιση του περιβάλλοντος και σε οικολογικό αδιέξοδο, λόγω της υπερεκμετάλλευσης των φυσικών πόρων, προκειμένου να καλυφθούν καταναλωτικές ανάγκες.
- Οι ατομικότητες ισοπεδώνονται και προωθείται μία τάση μαζοποίησης όχι μόνο σε ατομικό, αλλά και σε κοινωνικό επίπεδο.

B3. (μονάδες 25)

Ο αφηγητής αναδεικνύει το θέμα της πραγματικής ελευθερίας του ανθρώπου.

Οι διαστάσεις που αποδίδει στο διακύβευμα της ελευθερίας είναι οι εξής:

- η απομάκρυνση από τον Θεό και η θεοποίηση της επιστήμης απομακρύνει από την αλήθεια και εξηγεί μόνο μέσω των αισθήσεων τον κόσμο, παραβλέποντας τις ψυχικές του ανάγκες,
- η διακήρυξη της ελευθερίας οδήγησε σε σκλαβιά και αυτοκτονία τον άνθρωπο,
- η ταύτιση της ελευθερίας του ατόμου με τον πολλαπλασιασμό των αναγκών του και την ικανοποίησή τους έγινε ένα νέο δόγμα που κρύβει στην πραγματικότητα απελπισία, οδηγεί τους πλούσιους στην απομόνωση και την πνευματική αυτοκτονία, ενώ τους φτωχούς στον φθόνο και στον φόνο,
- η συγχώνευση των αποστάσεων και η κατ' επίφαση δυνατότητα απρόσκοπτης επαφής και συνεύρεσης μεταξύ των ανθρώπων διαστρεβλώνουν τη φύση τους, γιατί τους οδηγούν σε άσκοπες και ανόητες επιθυμίες και εθισμούς, ωθούν στη ματαιοδοξία και τον υπερκαταναλωτισμό, στην παγκυριαρχία του υλικού πολιτισμού και τους εξαχρειώνουν, καλλιεργώντας τον φθόνο και την απανθρωπιά,
- ακόμη και οι λεγόμενοι ιδεολόγοι, δεσμευμένοι στις εξαρτήσεις και τις πλαστές ανάγκες τους, αδυνατούν να κάνουν καλύτερη την ανθρωπότητα, παρότι ευαγγελίζονται κάτι τέτοιο.

Στοιχεία από το κείμενο:

- αυτούσια παράθεση σε ευθύ λόγο όσων διατείνονται οι κοσμικοί και οι ιδεολόγοι, προκειμένου να μεταφερθούν οι ισχυρισμοί τους με αμεσότητα και ακρίβεια και

στη συνέχεια να αποδομηθούν / ανασκευαστούν από τη σκληρή πραγματικότητα, σύμφωνα με τον αφηγητή: «Έχεις ανάγκες και πρέπει να τις ικανοποιήσεις. Γιατί έχεις τα ίδια δικαιώματα που έχουν και οι πιο εξέχοντες και οι πιο πλούσιοι. Μη φοβάσαι να τις ικανοποιείς, απεναντίας πρέπει να πολλαπλασιάσεις τις ανάγκες σου.» - «Αγωνίζομαι για την ανθρωπότητα!».

- ερωτήματα που αφυπνίζουν τον αναγνώστη και τον οδηγούν σε γόνιμο προβληματισμό, ενώ προσδίδουν την αίσθηση της διαλογικότητας στο κείμενο: Ο κόσμος διακήρυξε την ελευθερία, τον τελευταίο καιρό ιδιαίτερα, και τι έγινε λοιπόν με τούτη την ελευθερία τους; - Μα τι προκύπτει από αυτό το δικαίωμα της αύξησης των αναγκών; - Είναι ελεύθερος ένας τέτοιος άνθρωπος;
- προστακτική έγκλιση, έντονα συμβουλευτικό ύφος, παραινετικός τόνος: Κοιτάζτε τους κοσμικούς... - Μην πιστεύετε σε μια τέτοια συνένωση...
- μεταφορικές εκφράσεις που αποδίδουν ξεκάθαρα τα νοήματα: Αυτό είναι το σημερινό δόγμα του κόσμου. - Οι φτωχοί ξεχνούν το ανικανοποίητο και τη ζήλια τους με το κρασί. Μα σύντομα αντί για κρασί θα μεθύσουν με αίμα. Εκεί τους οδηγούν.
- αφήγηση περιστατικού που αναδεικνύει τη διαφθορά των ηθών, την επιπολαιότητα και τη διάσπαση λόγων και έργων που επιδεικνύουν ακόμη και όσοι φαινομενικά οραματίζονται μία καλύτερη ανθρωπότητα: Γνώρισα έναν «αγωνιστή της ιδέας» που μου διηγιόταν ο ίδιος πως όταν του στέρησαν στη φυλακή τον καπνό, τόσο τον βασάνισε τούτη η στέρηση που λίγο έλειψε να πάει και να προδώσει την «ιδέα» του, μόνο και μόνο για λίγο καπνό.
- ειρωνικός σχολιασμός της στάσης του πρωταγωνιστή της αφήγησης: Και ένας τέτοιος άνθρωπος να σου λέει: «Αγωνίζομαι για την ανθρωπότητα!».

Ως προς το δεύτερο ερώτημα, απαιτείται η καταγραφή προσωπικών κρίσεων, αρκεί να είναι ολοκληρωμένη η παρουσίασή τους εκφραστικά και νοηματικά. Ωστόσο, είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι είναι επίκαιρες όσο ποτέ οι συγκεκριμένες διαστάσεις που αποδίδονται στο διακύβευμα της προσωπικής ελευθερίας, σε μία εποχή δημιουργίας ολοένα και περισσότερων επίπλαστων αναγκών, έντονου καταναλωτισμού, υπερπροβολής του υλισμού, αξιακού αποπροσανατολισμού, ψευδεπίγραφης επικοινωνίας και σύνδεσης των ανθρώπων, που οδηγούν στην απελπισία, στη βία και στον παραλογισμό.